TRANSPARENCY INTERNATIONAL
the global coalition against corruption

សន្ទស្សន៍នៃការយល់ឃើញពីអំពើពុករលួយ ឆ្នាំ២០២០

វិធីសាស្ត្រស្រាវជ្រាវ

លោក អ៊ឹម នរិន្ទ (នាយកកម្មវិធី)
អង្គការតម្លាភាពកម្ពុជា

ថ្ងៃទី២៨ ខែមករា ឆ្នាំ២០២១

សន្ទស្សន៍នៃការយល់ឃើញពីអំពើពុករលួយ ឆ្នាំ២០២០ គឺជា៖

TRANSPARENCY INTERNATIONAL
the global coalition against corruption

សន្ទស្សន៍ដែលផ្សំបញ្ចូលគ្នា (ប្រភពទិន្នន័យ១៣ផ្សេងៗគ្នា)

មានលក្ខណៈជាសកល (១៨០ប្រទេស/ដែនដី)

វាស់ស្ទង់ការយល់ឃើញ (អ្នកជំនាញ/ធុរជន)

ពីអំពើពុករលួយ (ការប្រើប្រាស់អំណាចខុសច្បាប់ដើម្បីផលប្រយោជន៍ផ្ទាល់ខ្លួន)

នៅក្នុងវិស័យសាធារណៈ (មន្ត្រី និងស្ថាប័នសាធារណៈ)

អ្វីដែលសន្ទស្សន៍ CPI ធ្វើការវាស់ស្ទង់

ប្រភពទិន្នន័យទាំងអស់របស់យើងធ្វើការវាស់ស្ទង់ពីអំពើពុករលួយក្នុងវិស័យសាធារណៈ ឬទិដ្ឋភាពជាក់លាក់មួយចំនួននៃអំពើពុករលួយក្នុងវិស័យសាធារណៈដូចជា៖

- សំណូក
- ការបង្វែរមូលនិធិសាធារណៈ
- ការប្រើប្រាស់តួនាទីដើម្បីផលប្រយោជន៍ឯកជន
- បក្ខពួកនិយមនៅក្នុងស្ថាប័នរដ្ឋ
- ឥទ្ធិពលរបស់ធុរជនទៅលើមន្ត្រីសាធារណៈ
- លទ្ធភាពរបស់រដ្ឋាភិបាលក្នុងការអនុវត្តយន្តការសុចរិតភាព
- ការផ្តន្ទាទោសប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពលើមន្ត្រីសាធារណៈដែលប្រព្រឹត្តអំពើពុករលួយ
- បែបបទរដ្ឋបាល និងការិយាធិបតេយ្យហួសហេតុ
- ការមានគ្រប់គ្រាន់នូវច្បាប់ស្តីពី ការបញ្ចេញព័ត៌មានហិរញ្ញវត្ថុ និងការបញ្ចៀសទំនាស់ផលប្រយោជន៍ និងសិទ្ធិទទួលបានព័ត៌មាន
- ការគាំពារផ្នែកច្បាប់ចំពោះបុគ្គលរាយការណ៍ អ្នកកាសែត និងអ្នកស៊ើបអង្កេត

អ្វីដែលសន្ទស្សន៍ CPI មិនធ្វើការវាស់ស្ទង់

ដោយផ្អែកលើលក្ខណៈ សម្បត្តិដែលមាននៅក្នុងប្រភពទិន្នន័យរបស់យើង ចំណុចខាងក្រោមនេះមិនត្រូវបានគ្របដណ្តប់នៅក្នុងសន្ទស្សន៍ CPI ទេ៖

- ការយល់ឃើញ ឬបទពិសោធន៍របស់ប្រជាពលរដ្ឋទាក់ទងនឹងអំពើពុករលួយ
- ការគេងបន្លំពន្ធ
- រំហូរហិរញ្ញវត្ថុទុច្ចរិត
- អ្នកដែលអាចជំរុញឱ្យមានអំពើពុករលួយ (មេធាវី គណនេយ្យករ ទីប្រឹក្សាហិរញ្ញវត្ថុជាដើម)
- ការលាងលុយកខ្វក់
- អំពើពុករលួយក្នុងវិស័យឯកជន
- សេដ្ឋកិច្ចនិងទីផ្សារក្រៅផ្លូវការ

វិធីសាស្ត្រ - ដំណាក់កាល

ជំហានទី១ ជ្រើសរើសប្រភពទិន្នន័យ

ជំហានទី២ កំណត់មាត្រដ្ឋានទិន្នន័យឡើងវិញ

ជំហានទី៣ គណនារកមធ្យមភាគ

ជំហានទី៤ រាយការណ៍ពីភាពមិនច្បាស់លាស់

វិធីសាស្ត្រ - ប្រភពទិន្នន័យ

អ្វីដែលធ្វើឱ្យប្រភពទិន្នន័យអាចប្រើបាន?

- ទំនុកចិត្តលើវិធីសាស្ត្រស្រាវជ្រាវ និងកិត្តិនាមរបស់ស្ថាប័នដែលធ្វើការស្រាវជ្រាវ
- ទិន្នន័យដែលមានគោលគំនិតស៊ីចង្វាក់គ្នា
- ការសិក្សាបែបបរិមាណវិស័យ
- អាចប្រៀបធៀបរវាងប្រទេសជាច្រើនបាន
- មានទិន្នន័យសម្រាប់ប្រៀបធៀបនឹងឆ្នាំផ្សេងទៀត

TRANSPARENCY INTERNATIONAL
the global coalition against corruption

THE WORLD BANK
IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

FREEDOM HOUSE

The Economist INTELLIGENCE UNIT

World Justice Project

WORLD ECONOMIC FORUM

BertelsmannStiftung

វិធីសាស្ត្រ - កំណាត់មាត្រដ្ឋានទិន្នន័យឡើងវិញ

ប្តូរត្រឡប់ទិន្នន័យ (ក្នុងករណីចាំបាច់)

- តួលេខទាប = ពុករលួយខ្លាំង
- តួលេខខ្ពស់ = ស្អាតស្អំខ្លាំង

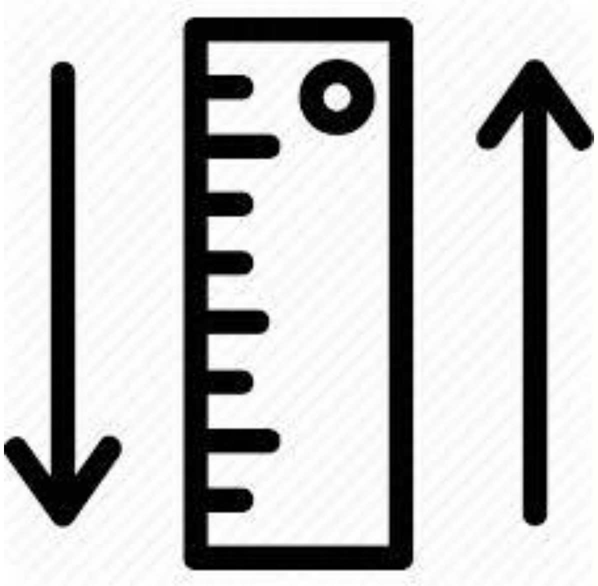

កំណត់ស្តង់ដាពីទិន្នន័យដើម ទៅជាពិន្ទុ z

កំណត់ស្តង់ដាទិន្នន័យទៅជាមាត្រដ្ឋានសន្ទស្សន៍ CPI(០-១០០)

- បំប្លែងពីពិន្ទុ z ទៅជាមាត្រដ្ឋានពិន្ទុពី ០ ដល់១០០
- សម្រួលរបាយទិន្នន័យឱ្យពិន្ទុអតិបរមាត្រឹម១០០ និងអប្បបរមាត្រឹម០

វិធីសាស្ត្រ - កំណត់មាត្រដ្ឋានទិន្នន័យឡើងវិញ

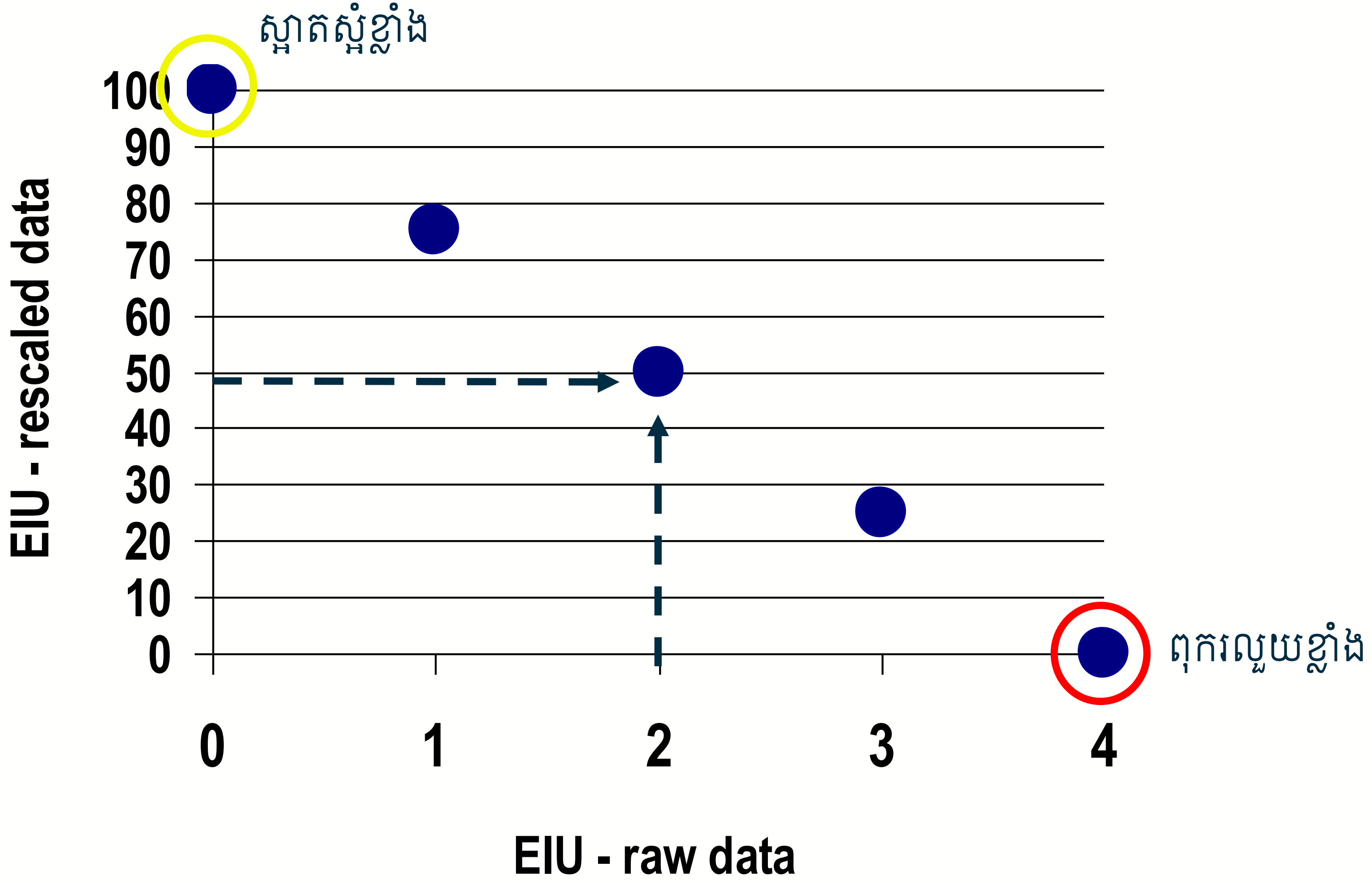

TRANSPARENCY INTERNATIONAL
the global coalition against corruption

វិធីសាស្ត្រ - គណនាមធ្យមភាគ

យ៉ាងហោចណាស់មានប្រភពទិន្នន័យចំនួន៣សម្រាប់ប្រទេសនីមួយៗ

គណនាមធ្យមភាគពិន្ទុ

ប្រភពទិន្នន័យនីមួយៗមានតម្លៃស្មើៗគ្នា

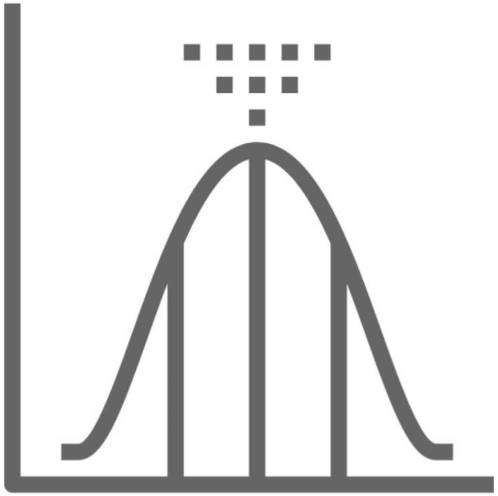

វិធីសាស្ត្រ - គណនាមធ្យមភាគ

ប្រទេស x	ពិន្ទុ
គម្រោងនៃភាពផ្សេងគ្នានៃប្រជាធិបតេយ្យ	៧១
ចំណាត់ថ្នាក់ហានិភ័យប្រចាំប្រទេសស្ដីពីការយល់ដឹងជាសកល	៦២
គម្រោងយុត្តិធម៌ពិភពលោក	៧១

$$\text{ពិន្ទុរបស់ប្រទេស X} = \frac{៧១+៦២+៧១}{៣}$$

$$= ៦៨$$

វិធីសាស្ត្រ – រាយការណ៍ពីភាពមិនច្បាស់លាស់

ដើម្បីកំណត់ភាពមិនច្បាស់លាស់នៅក្នុងពិន្ទុត្រូវ៖

- គណនាវិធីដែលដោះស្រាយបម្រែបម្រួលនៃទិន្នន័យ
- រាយការណ៍ពីកម្រិតលម្អៀង
- គណនានូវចន្លោះជឿទុកចិត្ត ៩០%

ការបកស្រាយលទ្ធផល

ពិន្ទុ៖

នៅលើមាត្រដ្ឋានពិន្ទុ ០-១០០ ដែល ០ មានន័យថាពុករលួយខ្លាំង ហើយ១០០គឺ ស្អាតស្អំខ្លាំង។

អនុញ្ញាតឱ្យមានការប្រៀបធៀបជាមួយនឹងពិន្ទុឆ្នាំមុនៗ (រវាងឆ្នាំ២០១២ ដល់២០២០)៖ ពិន្ទុរបស់ CPI ឆ្នាំ២០២០ អាចប្រៀបធៀបបានជាមួយពិន្ទុCPI រវាង៨ឆ្នាំមុន ហើយការប្រែប្រួលពិន្ទុអាចយកទៅបកស្រាយបាន។

ចំណាត់ថ្នាក់៖

ក្នុងចំណោមប្រទេស/ដែនដីសរុប១៨០លើពិភពលោក ការប្រែប្រួលលេខរៀងអាចបណ្តាលមកពី៖

ក) ការប្រែប្រួលពិន្ទុCPIសម្រាប់ប្រទេសណាមួយរវាងឆ្នាំមួយទៅឆ្នាំមួយទៀត

ខ) ការប្រែប្រួលពិន្ទុរបស់ប្រទេសផ្សេងទៀតដែលត្រូវបានបញ្ចូលនៅក្នុងសន្ទស្សន៍CPI

គ) ការបន្ថែមប្រទេស/ដែនដីទៅក្នុងសន្ទស្សន៍នេះ។

TRANSPARENCY INTERNATIONAL
the global coalition against corruption

ហេតុអ្វីនៅតែត្រូវការសន្ទស្សន៍CPI

សវនកម្មឯករាជ្យបានបញ្ជាក់ឡើងវិញថា សន្ទស្សន៍CPI គឺជាសូចនាករសកលដ៏សំខាន់មួយសម្រាប់ហេតុផលដូចខាងក្រោម៖

វិសាលភាព៖ សន្ទស្សន៍CPIគ្របដណ្តប់លើចំនួនប្រទេសបានច្រើនជាងទិន្នន័យនីមួយៗផ្សេងទៀត

ទំនុកចិត្តផ្នែកស្ថិតិ៖ សន្ទស្សន៍CPIមានភាពប្រសើរជាងផលបូកនៃផ្នែករបស់វា ព្រោះវាទូទាត់បន្ថយភាពខុសឆ្គងពីលើប្រភពទិន្នន័យទាំងនោះ ដោយសន្ទស្សន៍CPIធ្វើការគណនាពិន្ទុជាមធ្យមទៅលើទិន្នន័យយ៉ាងហោចណាស់ ៣ផ្សេងគ្នា និងច្រើនរហូតដល់ទិន្នន័យ១៣។

ភាពច្បាស់លាស់៖ មាត្រដ្ឋានពិន្ទុរបស់សន្ទស្សន៍CPI(0-១00)បង្ហាញពីភាពច្បាស់លាស់ជាងបើធៀបនឹងប្រភពទិន្នន័យផ្សេងទៀតដែលអាចមានមាត្រដ្ឋានពិន្ទុត្រឹម ១-៥ ឬ ១-៧ (ហើយដែលប្រទេសជាច្រើនត្រូវចាត់ថ្នាក់នៅលេខរៀងដូចៗគ្នា)

អព្យាក្រឹតភាព៖ សន្ទស្សន៍CPIធ្វើការសំយោគនូវទស្សនៈផ្សេងៗគ្នាស្តីពីបញ្ហាអំពើពុករលួយក្នុងវិស័យសាធារណៈ វាក៏មានភាពអព្យាក្រឹតជាងផងដែរ នៅពេលគិតដល់របបនយោបាយផ្សេងៗ។